

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Conivgio Servorum. Titvlvs IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CAP. II.

Coniuges propter lepram separandi non sunt a coniugio, & contrahere possunt matrimonium: & vicicem sibi reddere debitum reneantur.

Idem Baijones. a Episcopo.

Quoniam nemini licet (excepta causa fornicationis) uxorem dimittere: constat quod siue mulier lepra percussa fuerit, seu alia e gravi infirmitate detenta, non est a viro propterea separanda, vel etiam dimittenda. Leprosi autem si continere nolunt, & aliquam quæ sibi nubere velit, invenerint, liberum est eis ad matrimonium convolare. Quod si virum siue uxorem leprosum fieri contigerit, & infirmus a sono carnale debitum exigat, generali præcepto Apostoli, quod exigitur, est solvendum: cui præcepto nulla in hoc casu exceptio invenitur.

CAP. III.

Sponsalia de futuro præcis non compellunt ad contrahendam matrimonium cum leproso, lepra post sponsalia superveniente.

Urbanus III. Episcopo Florentino.

Iteras d: [1 & j.] Quia postulasti, utrum si post sponsalia de futuro inter legitimas personas contracta, antequam a viro mulier traducatur, alter eorum lepra motibus incurrat, seciudum mandam copulam maritalem compelli debeat: respondemus, quod ad eam accipiendam cogi non debet, cum nondum inter eos matrimonium fuerit consummatum.

[1 Tua frater. debita benignitate suscipimus, quibus certiores de sinceritate fidei tuae, & devotionis affectu, ad honorem & commodum tuum abundantissime provocamus. Verum.]

DE CONIVGIO SERVORUM.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Servus contradicente Domino matrimonium contrahere potest, sed propter hoc non liberatur a servitio Domini debitu.

Hadrianus Sancteluzgen. e Archiepisc.

Dignum est si: [1 & infra.] Sanè iuxta verbum Apostoli, sicut in Christo Iesu, neque liber, neque servus est a sacramentis ecclesie remouendus, ita nec inter servos matrimonia debent ullatenus prohiberi, & si contradicentibus Dominis & invitis contracta fuerint, nulla ratione sunt propter hoc dissolvenda. Debita tamen & consueta servitia non minus debent propriis Dominis exhiberi.

[1 Et a rationis tramite non discordat, quod ea que dubietatis anse videntur serupulum continere, ad Apostoli, scilicet iudicium referantur, ut inde Christi fideles in dubio certitudinem se gaudant invenire, unde noscitur magisterium fidei suscepisse. Tua vero f. de servorum conjugis qua incuti & contradicentibus dominis contrahitur, quod fieri debeat Apostolatus nostro, sicut bene memorimus requisivisti, super quo tibi duximus respondendum.]

CAP. II.

Separatur matrimonium, quando liber ignoranter cum ancilla contraxerit, nisi postea hoc sciens illam cognovit.

Alexander III. Præposito & Priori Moritanen.

Proposuit g nobis M. mulier, quod cum vir ejus cum ea diutius permansisset, notam ei servilis h conditionis objecit, asserens eam esse ancillam, quam si-

a Barenen. b Ca. 2. eod. tit. in 1. compil. & post Concil. Lateranen. p. 37. c. 3. c aliqua. d Ca. 3. eod. tit. in 1. compil. & post Concil. Later. p. 30. ca. 63. e Salzburgen. al. Salzburgen. al. Salesburgen. f Vid. Magist. & ubi Doctores 4. sent. dist. 36. g Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. h Vox servus, deest in omnibus antiquis codicibus.

beram esse credebatur, cum eam auxit in uxorem: [1 & j.] Mandamus, quatenus si contiterit, quod idem vir præfatum mulierem postquam istam audivit esse ancillam, carnaliter cognovit, ipsum monitione præmissa a compellas, ut eam sicut uxorem maritali affectione petradet. Si verò aliter fuerit, & sententiam divortii proferri contingat b, mulieri pecuniam, quam præfato viro pro dote concessit, restitui faciat.

[1 Cum autem in presentia ven. f. n. Astensis Episcopi tractaretur negotium, mulier quæ ibi gravari timebat, ad nostram audientiam appellavit. Quia igitur tam ea quam viro superveniente post aliquantulum moram præfatus vir in concilio literis f. sit. d. v. per a. f.]

CAP. III.

Si consuetudo est in loco, quod paries conditionem patri sequatur, natus ex libero & ancilla liber est, & ut liber matrimonium contrahat.

Urbanus III. Ariminen. Episcopo.

Iter c: [1 & infra.] Sanè super eo, quod fuit propositum, an mulier possit divortium postulare, pro eo quod vir, cum quo lux conditionis ignara contraxit, servus monasterii proponatur, cum contra idem vir patrem suum, cujus conditionem seciudum leges d provincie, sequeretur, tempore mortis pro libero se gessisset, & jam elapso decennio, nec patris, nec suo nomine scilicet controversiam passum constanter assermet. Videtur nobis ratione temporis, & favore libertatis, pro parte viri securius iudicandum.

[1 Ad ea super quibus nos frat. tua consulari voluit, respondere arbitremur: quia tamen ad majorem certitudinem iudicium nostrum pastoralis sollicitudine requirunt, nos ad inquisitorem vestri officii nostri sine debito respondemus.]

CAP. IV.

Si liber contraxit cum ancilla ignoranter, & ex quo servit, non consensit, separatur matrimonium, & cum alia contrahere poterit.

Innocentius III. H. Episcopo.

Ad nostram noveris f audientiam pervenisse, quod G. Presbyter Cardin. Apost. sed. leg. R. militem a muliere quadam propter conditionis separavit errorem. Ideoq; mandamus, quatenus si contiterit quod miles ignoranter contraxit g cum ancilla, ita quod postquam intellexit conditionem ipsius, nec facto, nec verbo consenserit in eandem, propter quod per Card. eundem ab eadem fuerit consortio separatus, contrahendi cum alia liberata ipsi concedas auctoritate Apostolica facultatem.

DE NATIS EX LIBERO.

TITVLVS X.

CAP. I.

Natus ex libera vel libera, liber est. Gregorius h.

Indecens esse credimus, ut progeniti ex libera, sine libera filii ad servitium retrahantur. Propterea tibi precipimus, ut si documenta nulla sint ab ecclesie parte, quæ documentis huiusmodi debeat obviare, ab ejus molestia sine aliqua retractione compellas eandem: durum est enim, ut si alii pro mercede libertates tribuant, ab ecclesia, a qua tueri debent, recedantur.

a Cegatus. b contigerit. c Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. d. B. Thom. 4. sent. 36. q. 1. art. 4. & omnino relictum, & ibi gloss. Ar. & Doct. in 4. 1. Instit. de ingenuis. d legem. e In antia, libera ut plurimum ita: N. Episcopo. f Ca. 1. eod. tit. in 3. comp. vid. Ca. 4. sent. dist. 37. q. 1. art. 2. g contraxerit. h In aliquos vet. cod. additur novus: sed mendose cum sit Greg. 1. lib. 1. ep. 17. regis. Ita p. 16. c. 73. & c. 1. eod. tit. in 1. comp.